

Počátky ochrany přírody na našem území
Veronika Tvardková
Posudek bakalářské práce

Bakalářská práce Veroniky Tvardkové vznikla v rámci projektu systematického studia vývoje krajiny Čech v době industriální. Předmětem práce je vznik a vývoj fenoménu ochrany přírody v souvislostech vývoje industriální společnosti v Evropě a severní Americe. Zvláštní pozornost věnovala autorka vývoji ochrany přírody na území Čech v 19. a v prvních desetiletích 20. století, tj. v období 1. a 2. průmyslové revoluce.

Autorka nejprve sleduje vývoj vztahu člověka a přírody od antického starověku do raného novověku. Zaměřuje se na vývoj obrazu přírody v náboženských a filosofických soustavách a v uměleckých dílech. Prvý předstupeň moderního vztahu člověka a přírody shledává na přelomu 17. a 18. století ve filosofických dílech Anthony Ashleyho Coopera hraběte ze Shaftesbury a J. J. Rousseaua, kteří starší vrstvu náboženského a filosofického hodnocení přírody doplňují o akcent sociálně kritický, resp. etický a důraz na vědecké poznávání přírody. Ochranu přírody v současném slova smyslu spojuje autorka s dílem přírodovědce A. von Humboldta, který na základě vědeckého studia jako první upozornil na hodnotu přírody jako takové. Rozšíření idejí ochrany přírody v aristokratickém a měšťanském prostředí spojuje autorka především s hnutím německého romantismu na počátku 19. století a poukazuje na těsný vztah romantismu a počátků turistiky.

Vlastní vývoj ochrany přírody v 19. a na počátku 20. století potom autorka sleduje po třech relativně samostatných liniích: jako iniciativy a/jednotlivců; b/ spolkovou činnost a c/aktivity státního aparátu. Na území Čech byly nejstarší přírodní rezervace zakládány aristokraty jako jedny z prvních v Evropě, resp. na světě. Větší intenzitu ochranných aktivit je však u nás možné sledovat až ve 2. polovině století a samostatný zákon o ochraně přírody přijala Československá republika teprve v roce 1956, jako jedna z posledních na světě. V průběhu sledovaného období také autorka upozorňuje na posun od prvotní pasivní ochrany vybraných přírodních objektů ke snahám o aktivní ovlivňování vztahu člověka a přírody. Bakalářskou práci uzavřela autorka podrobnými exkurzami věnovanými nejstarším přírodním rezervacím na našem území (Žofínský a Boubínský prales) a pozoruhodné zakladatelské osobnosti Jiřího Františka hraběte Buquoye.

Práce je založena na vyčerpávajícím studiu odborné literatury i pramenů a je vhodně doplněna bohatým obrazovým doprovodem. V obsahu ani formě práce neshledávám žádné podstatné nedostatky, resp. hodnotím práci jako vynikající. Bakalářskou práci Veroniky Tvardkové proto doporučuji k obhajobě a k hodnocení stupněm „výborně“ (1).

V Praze 2. března 2009

doc. PhDr. Václav Matoušek
vedoucí práce